

El conserge de l'institut

El despertador sonà sense compassió abans de les sis. Com un soldat, en Joan el parà abans de cinc segons i segué al llit. Intentà entrar en si mateix i al cap de pocs instants ja era al lavabo. No tenia problemes de cues en aquelles hores. El company de pis dormia i dormia, i segurament amb alguna noia, habitant esporàdica de l'habitació del costat. En cinc minuts estigué llest per esmorzar. Anà a la cuina, preparà un vas de llet, sense cafè ni sucre, i l'escalfà al microones. Tenia una mica de pa, mató, melmelada, mel i embotits. Aquell matí preferí esmorzar dolç, però calia esmorzar bé. El silenci al pis era colpidor. No engegava mai ni la radio ni, evidentment, el televisor. Gaudí d'aquella pau d'ultratomba sense cap barrera sonora ni òptica. I ho féu assaborint l'esmorzar, l'únic àpat que feia en moltes hores. Quan hagué acabat, es preparà el segon esmorzar per menjar a la feina: aquell dia tocava menjar salat, ja que calia equilibrar mínimament la dieta. Ja només calia vestir-se. Obrí l'armari: a la part esquerra, tres pantalons i no gaires camises més penjaven de la barra; a la part dreta, alguns suèters ben plegats reposaven en una de les estanteries. A sota de tot, un parell de sabates i un parell de sabatilles d'esport. No hi hagué gaires mal de caps per elegir la roba. Escollís el conjunt que escollís, ja l'hauria fet no gaires dies abans i li seria familiar. Tornà al lavabo a fer els últims retocs, agafà l'abric i la bossa de mà amb l'esmorzar, les claus i altres elements necessaris per passar sense problemes ni imprevistos un dia de feina, i sortí del pis. La baixada dels quatre pisos fou ràpida, però en arribar a l'entrada, en Joan s'adonà que plovia. Pujà altre cop a buscar el paraigua i baixà amb un somriure al rostre: ja havia pujat quatre pisos i n'havia baixat vuit abans de dos quarts de set del matí.

La ciutat era morta, enterrada. Els estrets carrers s'entrecruaven formant una xarxa familiar. En Joan caminà fins al que semblava un dels extrems d'aquell barri i agafà el carrer que seguia el seu límit, marcat per un baixet però ampli turó. En caminar per aquell estret carrer no podia deixar de tenir una sensació de llàstima i d'estranyesa. Edificis estrets, encaixonats un al costat de l'altre. L'alçada, de quatre pisos, era uniforme i també ho eren els colors, de marbre a granit. Les finestres donaven l'esfereïdora visió d'allò desconegut quan no tenien persianes. Entre balcons, una verge protectora d'algun mal

esperit encara romania profundament adormida. De sobte, la visió de la petita església romànica li recordà que havia d'anar cap a la dreta. Es girà un moment per contemplar-la. La llum dels fanals del carrer barrejada amb la humitat vinguda de la pluja la dotava d'una estranya aurèola taronja. La pedra prenia vida en la foscor de la nit i l'església, convertida en capella des d'allà, era un esperit nocturn que li recordava, a en Joan, que continuava sol. Els estrets edificis passaren a ésser el turó i el bosquet de pins no millorava la sensació que ell tenia de soledat. Cadascun d'aquells arbres s'inclinava cap on era ell en un intent desesperat de fer-se notar. Les llargues branques volien agafar-lo, però els seus dits no l'arribaven a tocar. Quan arribà al següent carrer, les fileres de moreres a banda i banda no li proporcionaren cap auxili: la soledat i el silenci eren absoluts.

L'estació aparegué a la seva esquerra com un gegant inamovible. Un cop hagué entrat, veié per primer cop altra gent aquell matí. El vestíbul de l'estació era un teatre adormit: uns actors que deambulaven sense direcció aparent i algun indigent que dormia als seients de la zona d'espera. Molt de tant en tant, alguna persona jove travessava la sala amb pressa i, per primer cop, es podia apreciar que hi havia algú més que somnàmbuls i altres protagonistes de la nit. En Joan tragué el bitllet de deu viatges i el ficà a la màquina per marcar-lo. Al mateix ritme que de costum, anà passadís enllà mentre mirava els monitors de sortides: el seu tren era allà, a la via sis, com sempre. Esquivà les cintes transportadores i baixà per les escales. Tornà a travessar l'estació, però aquest cop de costat a costat i sota terra, on ja es notaven totes les obres que s'estaven fent i que no acabarien en, almenys, dos llargs anys. Aquelles obres l'havien acompanyat durant mesos i convertien aquest senzill trajecte fins a arribar al tren en incòmode, fred i perillós. Havia vist moltes caigudes en el gel del matí, quan les andanes estaven glaçades i, per culpa de les obres, calia fer un recorregut molt més llarg del necessari i travessar dues vies per sobre abans de trepitjar l'andana sis. Ell no havia caigut mai, tot i que havia ajudat més d'un cop algú amb dificultats. Aquell dia no hi havia glaç, gràcies a la pluja, però sí algun metre relliscós en aquella andana tan llisa.

Arribà al costat del tren i continuà caminant fins a l'últim vagó: era més tranquil i, a més, si pujava als primers vagons, en baixar a l'estació on anava hauria de caminar la mateixa distància cap endarrere que estava recurrent en aquells moments. Era millor fer-ho

en aquells instants: era distància guanyada al temps. Dintre el vagó només hi havia un home assegut als seients del costat dret. Ell s'assegué dos seients darrere seu, al costat de la finestra. Sempre seia a la finestra. Era necessària per poder obrir els ulls al món exterior del matí.

El tren sortí puntual i en Joan ja estava endormiscat. Després de més de mitja hora, es despertà en arribar a la tercera estació, on segurament no pujaria ningú, com de costum. Estava decidit a batejar-la com l'estació fantasma. Ja només li quedava un quart d'hora per complir els cinquanta-cinc minuts reglamentaris de viatge. Aquell matí no hi havia cap contratemps. El doble vidre i la negra nit no li permetien veure on era exactament, però no calia: ja intuïa que arribaria aviat. I així fou.

La vila estava en ple son i semblava ben bé que no volia despertar. En dirigir-se cap als carrers més cèntrics, travessà un dels portals que donaven accés a l'interior del recinte emmurallat. Un preciós portal, amb els seus merlets i les seves troneres, que li recordava que havia canviat d'era, que havia viatjat fins al segle XIV, i aquesta idea el seduïa. Les llambordes o caps de gat, com se'ls anomena en algun país eslau, molls a causa de la pluja nocturna, nets, lluents; els estrets carrers quasi sense voreres i aquella olor a pa acabat de fer que sortia del forn de la vila li certificaven que havia entrat en un altre món, artesanal, deliciós i ple d'encant. Quan es trobava al mig del carrer, les campanes de l'església tocaven l'hora justa i posaven el seu granet de sorra a aquell bell matí medieval. Arribà a la plaça Major i continuà fins a trobar el portal de sortida. Des de l'altra banda, les imponents muralles eren un espectacle final digne del més envejable dels somnis d'un cavaller. El seu estat intacte i la perspectiva del perímetre que abastaven, allunyant-se d'ell, amb l'única interferència de les nombroses torres intercalades rítmicament, el feien esgarriar.

L'institut era només a dos minuts d'allí. Dos minuts de lleugera pujada. No era res per a un viatger tan volenterós. Passà pel costat dels murs del col·legi veí a l'institut, on anava a dinar cada dia. Li venien molt bons records a la memòria en veure aquell pati, aquell típic edifici dedicat a l'educació dels més petits. Sense adonar-se'n, ja era a l'institut. L'entrada es trobava entre els dos centres educatius i calia travessar una reixa metàl·lica tancada amb un cademat, que era ja obert per les senyores de la neteja. Després, entrà per la

porta d'entrada del personal que treballava a l'institut i vetada als alumnes. Calia obrir amb clau o amb una targeta magnètica personal que molts cops fallava. Optà per la clau. Un cop dintre, les tres senyores encarregades d'intentar netejar aquell gegant l'esperaven amb totes les bones i estranyes notícies del dia.

—Bon dia, noies! —exclamà amb alegria en Joan.

—Bon dia. Males notícies! —contestà una de les dones.

—Ja seria estrany que em donéssiu alguna notícia bona...

—Mira, Joan, a dalt ha entrat aigua per tot arreu. Al passadís hem hagut de posar un munt de galledes perquè les goteres ja no es poden comptar entre tots els dits de mans i peus. A més, l'aigua entra per la sortida d'emergència i baixa fins al soterrani pel racó de l'escala i hi havia un dit d'aigua quasi fins a la porta de la primera aula. Al gimnàs..., ai al gimnàs! No es podrà fer classe avui de tanta aigua que hi ha. El sostre té quatre anys i l'han fet dues vegades tot nou, però no hi ha manera. No l'arreglaran mai, aquest gimnàs. I la feina, saps per a qui és? Ho saps, oi? Per a nosaltres. Com sempre. Li dius al senyor secretari a veure si arregleu les goteres d'una vegada o nosaltres no ho netejarem més. No podem passar-nos tres hores fregant la pista del gimnàs quan hi ha tanta feina per fer...

En Joan assentia amb el cap. La mateixa història cada dia: desperfectes, coses mal fetes per altra gent, construccions mal pensades i de difícil solució. Tot li queia a ell cada matí. I només eren les vuit. Encara quedava tot el dia de feina. Aquella dona continuava parlant:

—...és que només som tres per a un edifici tan gran. Ja ho vam dir nosaltres, que es necessitaria una altra persona. Al principi, el secretari va anar a parlar amb una altra empresa i saps què li van dir: què es necessitaven almenys quatre persones per fer aquest edifici. Però no va parar fins a arribar a la nostra empresa, i ja ho veus. I tot per estalviar-se diners. Al final sortirà car, perquè nosaltres no podem fer-ho tot. Hem de fer la feina a trossos, i això vol dir que cada dia no està tot net ni cuidat com hauria d'estar...

Es notava que era la portaveu. Les altres dones el miraven fixament a ell i escoltaven la seva companya assentint amb el cap. En Joan intentava com podia arribar a la consergeria de mica en mica, passet a passet. Elles el seguien i el continuaven crivellant amb discursos i mirades, monòlegs i assentiments.

—Està bé, noies. Li comentaré al senyor secretari totes les notícies, força interessants, per

cert. Així que no us preocupeu de res.

—Ah! Me n'oblidava. El pany de l'aula tres no funciona. Ja en són dos, aquesta setmana. A veure si arregles l'altre també perquè, si no, no podem tancar.

—Molt bé. Adéu... —digué en Joan mentre anava marxant tan de pressa com podia.

—Adéu Joan. Fins després —contestà la portaveu.

—Adéu —repetiren les altres dues dones.

I pensar que a les tres de la tarda tornaven... Bé, ja havia passat el temporal. Podia entrar a la consergeria, silenciosa, encara que fos per poc temps, i acollidora a aquelles hores del matí. Encengué els llums i engegà les tres fotocopiadores una rere l'altra. Penjà l'abric i la bossa al penjador que hi havia darrere la porta i deixà el paraigua a l'improvisat paraigüer, una mena de recipient metàl·lic. Anà al lavabo i aprofità per netejar-se una mica la cara i despertar-se després del viatge. Un cop a consergeria, repassà els encàrrecs de fotocòpies dels professors per si n'hi havia algun d'urgent, i també els exàmens, per evitar que els professors que vinguessin a recollir-los amb pressa a les nou del matí el renyessin. Hi havia un parell d'exàmens que calia fotocopiar. No havia tingut temps de fer-ho la tarda anterior, així que es posà mans a l'obra i els fotocopilà, els classificà i els grapà fins que ho tingué tot fet. Mirà el rellotge i marcava l'hora d'anar a esperar els autocars que venien dels pobles del voltant. Comprovà que tenia el seu joc de claus a la butxaca, apagà els llums de la consergeria i tancà amb clau la porta. Caminà pel llarg passadís fins a la meitat, sortí per la porta d'entrada dels alumnes i la tancà també amb clau. Es dirigí cap a la part del darrere de l'institut a través del pati, però calia obrir encara dues reixes fortament tancades amb dos cadenats. Obrí la primera, lligà la cadena amb el cademat altre cop a la porta i el tancà. No seria el primer cop que els alumnes robaven el cademat per fer la gracieta. Obrí també la segona porta i la tanca amb el cademat corresponent.

A l'exterior, el fred es notava de valent. Li recordà que hauria d'haver agafat els guants, la bufanda i la gorra que tapava les orelles. Aquell dia, com que plovia a casa seva i no feia tan de fred, no hi havia pensat, en la indumentària de ple hivern, però de dies pitjors n'havia passat sense tant d'abric. Es recordà, un cop més, de dedicar l'atenció que es mereixia al meravellós paisatge que allà s'hi afigurava. Les dues muntanyes mare, una al costat de l'altra, acompanyaven quatre filles situades davant seu com si es volguessin fer

notar d'una manera especial. Tot i intentar-ho, les quatre muntanyetes situades una al costadet de l'altra, com bones germanes, no aconseguien eclipsar la grandesa de les mares, amb tot el seu cos emboscat d'un pinar verd durant tot l'any. Al cim, les roques guanyaven terreny, sobretot en la muntanya que es trobava situada més a la seva dreta, on feia aparició una cresta horitzontal de roca que recordava l'aparença d'un front prominent. L'espai que quedava entre ella i el cim estava banyat per la blanca boira que donava a tot el conjunt un aire força assossegat i interessant alhora. La natura el saludava altre cop amb el llenguatge més planer possible: el silenci.

Aquell matí en Joan havia sortit massa aviat per esperar els autocars que venien carregats d'alumnes dels pobles del voltant. Encara faltaven almenys deu minuts perquè arribés el que acostumava a ésser el primer a aterrar en aquelles contrades. Calia fer-se passar el fred d'alguna forma i, en això, era un expert. A vegades es refugiava, sobretot en dies de fort vent, tan característic de la vila, al racó on es trobava la sortida d'emergència. Era, però, una solució totalment provisional, ja que el pam i mig de cobertura sobre el seu cap poca cosa podia evitar d'aquell fred tallant. En cas de pluja, el refugi era una mica més útil, sobretot quan s'oblidava el paraigua a l'interior de l'institut i sabia que ja no quedava temps per travessar el pati i el llarg passadís per recollir-lo. Altres vegades, renunciava a aquella primitiva cobertura a favor de la contemplació de la natura des de primera línia, encara que fos per passar més fred o mullar-se una mica. La imatge de la família feta de roca i coberta de vegetació amb unes pinzellades de blanc boirós era un quadre que no podria examinar en cap museu més que allà, de peu, esperant. Era, en definitiva, molt més que contemplació. Era una cosa espiritual que el desconnectava del fred del moment i de la soledat. I es preguntava si els seus pensaments o els possibles problemes que pogués tenir no eren insignificants comparats amb el que tenia davant seu: aquella natura en pau amb ella mateixa.

Abans que es veiés ni el més mínim indici de cap vehicle, en Joan ja sabia que arribava el primer autocar pel soroll inconfusible del motor. En aquells moments, el fred desapareixia, i també la soledat. Ara ja sabia que una bona colla de gent el venia a trobar. La idea de retrobar-se amb aquella amigable adolescència el seduïa. Era un autocar que

començava a ésser una mica vell, d'un color blanc ja brut pel temps i que havia perdut la lluentor. Frenà davant seu, obrí la porta del davant i començaren a baixar els alumnes. Entre cares adormides mogudes pels cossos encara en ple somni, començaren a desfilir algunes rialles, que anirien a més a mesura que transcorreguessin els minuts.

«Bon dia», repetia incansablement en Joan a cadascun dels nois i noies. «Bon dia», li anaven contestant els alumnes un darrere l'altre. Aquella salutació anava canviat constantment. Molts cops era un «hola, Anna» o un «què tal, Albert», seguits d'un somriure matiner molt d'agrair. «Vinga, que ja queda poc perquè s'acabi la setmana!», els comentava en un intent d'animar i de despertar. A mesura que anaven baixant, començaven a parlar entre ells mentre es dirigien al maleter per recollir les seves bosses carregades de llibres. Molts d'ells en tenien dues, si aquell dia tocava educació física, i una estaria carregada, de ben segur, amb xandall, sabatilles d'esport i roba de recanvi. Els seus comentaris se succeïen i a vegades sonaven a son, cansament i rendició. Altres alumnes feien comentaris irònics que en Joan animava amb respostes adequades al moment. Tot era vàlid per intentar calmar la sensació de treball pesat i insuportable.

Quan baixaren ja tots els alumnes, la monitora del transport li donà un full amb els noms de tots. En Joan repassà que estiguessin marcats tots els noms i els comptà per portar un control molt útil de cara al menjador escolar. L'ideal era que li donessin els fulls al principi, però ell ja coneixia totes i cada una de les càlides ànimes que baixaven enmig del fred. Ara ja només quedaven sis autocars. Tots carregats amb somriures, queixes i algun comentari per recordar, sobretot si es referia a algun professor i la frase contenia algun element malsonant o algun insult groller.

Uns vint minuts després, ja estaven tots els alumnes provinents dels transport al mig del pati o apinyats davant la porta d'entrada esperant que en Joan arribés per obrir-los. Ell tancà les dues tanques de la part del darrere amb els corresponents cadenats i es dirigí enmig de la multitud cap a la porta per obrir-la des de fora. Aquell dia ja havia tocat el timbre d'entrada de les nou del matí perquè l'últim autocar havia fet tard i calia esperar-los tots per no deixar els alumnes al carrer. Quan tocava el timbre, els alumnes inconscientment s'apropaven a la porta, encara que sabessin que estava tancada. A en Joan li costava esforços de travessar aquell munt de gent. «A veure, nois, que passo», «aparteu-vos un

moment que, si no, no entrarem mai» eren alguns del comentaris que feia per intentar obrir-se pas enmig de les empentes. Per fi, aconseguia arribar i obrir la porta. L'allau de gent era un espectacle. Semblava el cabal d'un riu que es desbordava i que, un cop arribava a alguna comporta que el feia estrènyer, agafava una velocitat digna d'un riu d'alta muntanya ideal per practicar esports d'aventura. Si, a més, hi havia alguna classe tancada per descuit, el munt de gent començava a acumular-se a la porta enmig del passadís i se sumava al riu de gent que anava entrant sense parar creant una escena difícil de veure en altres llocs que no fossin un centre escolar. Mentre esquivava gent, en Joan obria les classes tancades i saludava els alumnes i els professors que començaven a aparèixer per primer cop aquell dia. Després es dirigia cap al despatx del coordinador de transport i de menjador i li deixava els fulls amb els llistats de tots els autocars sobre la seva taula. Per fi podia obrir la consergeria sense finestres a l'exterior, treure's l'abric i gaudir una mica de l'escalfor generada per les màquines que ja havia engegat feia més d'una hora. Molts cops ja l'esperaven alguns professors i professores en un intent desesperat de fer fotocòpies, totes importants i urgents, és clar, que no havien deixat el dia abans, tal com era recomanable. Ja començaven les escenes de nervis, de presses, de soroll. A tot allò s'afegien els alumnes a la finestreta que donava al passadís per demanar-li còpies, comentar-li problemes o alguns delegats i delegades de curs que demanaven la clau per obrir la seva classe. Les portes de les aules eren obertes, tret de les dels tres cursos de secundària, que estaven situats al pis de dalt, que eren més difícils de recórrer i de controlar i, per tant, de comprovar diàriament si estaven obertes o tancades. També hi havia el telèfon, que ja sonava de bon matí: professors per notificar la seva absència, pares per demanar hora als tutors dels seus fills o empreses amb què tenia contactes l'equip directiu del centre. Tot s'acumulava en aquells quinze minuts inicials. Després de superada la prova, la resta del dia no decebia qui esperés no avorrir-se. Calia seguir el ritme que li marcava tot allò i semblava una important serralada de muntanyes, amb pics de nervis i valls de calma que s'anaven succeint una rere l'altra.

Un matí de feina no costava gaire de passar. Les hores viatjaven muntant les agulles del rellotge i cavalcant a gran velocitat. I cada hora sonava aquell timbre ensordidor seguit d'una allau d'alumnes que sortien de les classes. I cada hora calia vigilar les portes perquè

no s'escapessin els alumnes que havien d'ésser dintre i només sortissin els que tenien educació física i havien d'anar al gimnàs, situat en un edifici a part, que per arribar-hi calia, a més, travessar una petita passarel·la que creuava una riera sempre seca. Els dies que plovia les corredisses eren contínues i es vivien situacions caòtiques: quan els alumnes havien de sortir, no volien, i quan havien d'ésser fora, volien entrar fos com fos. Cada dia es vivien situacions molt diferents. Aquell dia, en Joan visqué unes quantes d'aquelles escenes que s'escapaven de l'esfera de la quotidianitat. Podien ésser divertides, accidentades o amb tendència a la tragèdia, però mai habituals. Aquell matí, en qüestió de mitja hora, quatre alumnes vingueren a visitar en Joan per demanar-li que els curés. Quatre accidentats en només mitja hora. La Laura s'havia torçat el dit en intentar agafar el llançament d'una pilota de bàsquet. L'Ona havia tingut una esfereïdora enganxada a la porta de la seva classe. Quan baixà plorava a llàgrima viva. En Joan aprecià les marques de la porta en dos dels dits de la mà dreta. Era un típic senyal que ja coneixia i sobraven les explicacions. A continuació, escenes de suport mentre la noia continuava plorant seguides de gel, conversa i, a la fi, calma. L'Adrià tenia uns blaus al braç de forma allargada: li havien pegat amb una branca d'arbre. Per acabar aquella estona, en Marc, de quart curs de secundària, encara que per la seva alçada i la seva corpulència no semblava pas un noi de setze anys, anà a consergeria perquè li fessin la cura d'un enquistament a la cama dreta, sota el genoll. Li havien tret aquella bossa de pus feina només un dia i calia fer cures cada dia de forma metòdica. En Joan no havia vist mai una cosa d'aquelles. Quan destapà l'embenatge, es trobà amb un cràter digne d'un dels més grans volcans que havia vist. Era un cercle que se subdividia en tres seccions triangulars a l'interior a mesura que anava introduint-se en profunditat cap a l'os de la cama. Observà gairebé l'os a l'interior d'aquell immens cràter en tres dimensions. Després de fer-li la cura, li posà una gasa i la subjectà amb molta dedicació perquè no es despengés més. El noi estava agraït. Tornaria l'endemà per seguir amb les cures.

La relació amb els professors era igualment cordial i agradable. En moments de nervis, en Joan n'hauria enviat més d'un a pastar fang, però la seva paciència era realment abundosa. Potser aquest era precisament el problema: els professors ho sabien i semblava com si la volguessin posar a prova per veure si s'acabava. No ho aconseguen quasi mai.

Només hi havia una professora capaç de treure de polleguera qualsevol, i a en Joan entre ells. Es caracteritzava pel seu menyspreu *a priori* cap a tots els homes. Era intractable totes les hores de feina al dia cada dia de la setmana. Havia estat fent la vida impossible al conserge des de la primera setmana sense raó aparent. En Joan pensava al principi si era culpa seva, fins que descobrí que tampoc podia veure el director, ni el secretari, ni els seus companys de departament, ni la resta de professors ni tan sols la majoria dels alumnes. Pel que fa a la part femenina de tots ells, l'odi s'estenia a la meitat almenys de les professores i de les alumnes. En Joan sempre s'havia preguntat què devia pensar una persona així. Si era conscient d'allò realment. I, en cas afirmatiu, com podia saber que era culpa d'ella mateixa i no posar-hi remei. I no només això, sinó arribar a culpar la resta de la gent. Suposava que els psicòlegs dirien que era una projecció d'ella mateixa cap a l'exterior i que, per tant, realment s'odiava ella mateixa. I per què no canviar? Ara, passats els quaranta-cinc anys, ja no tenia la més mínima voluntat de fer-ho. Era molt més fàcil perseguir i escridassar els altres. Pensava també que havia de ser molt trist ser conscient de no caure bé quasi ningú i continuar com si no passés res. Però si en Joan arreglava qüestions de fotocòpies, de panys, de claus, problemes dels alumnes i aportava infinitat de suport a tots ells no arreglava, en canvi, problemes d'odi cap a ell. Si ella l'odiava era el seu problema, perquè ell no l'odiava pas.

Era l'hora d'anar a dinar i només tenia uns quaranta-cinc minuts per fer-ho. Calia anar-hi entre dos quarts de dues, hora en què sortien els alumnes d'educació obligatòria, i dos quarts de tres, moment en què sortien els de batxillerat. Però en un institut, ningú podia fer les coses quan volia. Hi havia moltes obligacions i el rellotge al centre de tot. Ja havia passat un quart d'hora de la seva estona per dinar. Aquell dia hauria de dinar ràpid. Sortí quan el deixaren, entre súpriques de professors i alumnes, i es dirigí cap al col·legi de primària del costat. Li encantava dinar allà. També hi havia soroll, però els alumnes no eren seus, per tant, no li afectaven els seus problemes i tampoc treballava amb els professors amb els quals dinava, així que es distreien parlant de temes realment interessants. Qualsevol cosa era interessant de parlar a la feina mentre no fos de la pròpia feina. Quan ell arribà, saludà la cuinera i les dues ajudants, sempre amables i disposades a cuinar el millor dinar del món; si més no, del món escolar. Potser era un dinar típic de menjador escolar,

però a ell li semblava el millor menjar que qualsevol paladar podia assaborir. A la taula del fons, tres professores ja dinaven i conversaven de coses de feina. En Joan sempre volia canviar de conversa. Aquell parèntesi per dinar era un moment de relaxament, tot i el soroll dels petits que ja dinaven a la mateixa sala. A partir de llavors, la conversa agafà connotacions socials, polítiques, lingüístiques i intentà, d'alguna manera o altra, canviar el món amb pocs mitjans. Tot amanit amb granets d'ironia i una salsa realment amigable. El bon rotllo anava més enllà d'aquella taula i es contagiava a l'ambient de la resta de la sala. La directora vigilava el menjador molts cops juntament amb altres professors i no hi faltaven somriures i necessaris comentaris d'humor intel·ligent per desconnectar d'aquell món de soroll i rellotge. Un cop servida la calenta i benvinguda infusió en aquell peculiar autoservei, en Joan sortí i es posà en un banc del passadís, ja que fora feina massa fred per posar-s'hi a descansar. A vegades, alguns petits alumnes li feien bromes i el tocaven per despertar-lo quan estava endormiscat. Aquell no fou el dia. Fins i tot pogué dormir deu minuts. Es despertà sol, ja que el seu cos tenia la noció del temps perfectament assumida encara que dormís, i es dirigí amb pressa cap a l'institut.

Arribà just a temps per vigilar la porta de sortida al menjador. Sonà el timbre que marcà el final del matí i es posà davant la porta observant qui sortia i si algú volia entrar-hi. Quasi cada dia conversava amb algun alumne. Sempre hi havia exàmens per comentar o curiositats del dia. I, sobretot, hi havia un delicat intercanvi de somriures. Aquell dia, la Laia no tenia pressa per anar a dinar. Aquella alumna de segon de batxillerat es dedicava a cantar en una orquestra algun cap de setmana i li comentà a en Joan l'experiència de l'últim dissabte. Féu un senyal amb la mà com si portés un micròfon i se l'atansà i se l'allunyà de la boca, digué adéu i sortí a dinar. La casualitat provocà que una professora veiés el moviment de la Laia i la imaginació volà més que la intel·ligència.

—Joan: què t'ha fet aquella *guarra*?

No podia ésser cap altra. No podia ser més que la famosa i més simpàtica de totes les professores de l'institut. No podia ser més que ella, que es dedicava a tafanejar tot el que podia, a assabentar-se de tot el que no calia que sabés i a criticar tot el que s'havia fet i el que no. Hauria pogut patentar la impertinència. Sempre estava tot malament, però ella no ho millorava mai.

—Mira, la Laia m'ha ofert una mamada si li passava una fotocòpia del teu examen de demà

—digué en Joan amb decisió.

—Au! Vinga! Em fots el pèl, oi?

—No —contestà tot seriós.

—Però què... com pot ser possible?

—I tant que és possible!

—I què penses fer?

—Doncs mira: la Laia no només és molt guapa, sinó que, a més, és molt simpàtica, intel·ligent, bona persona i em cau molt i molt bé. Així que no em faria res que una noia com ella em fes un favor sexual tan íntim i agradable com una bona mamada. I, a més, és major d'edat, així que pot fer el que vulgui. Si en vols saber més detalls, pregunta-me'ls dilluns, perquè crec que haurem passat un bon cap de setmana.

Després d'aquella resposta, ella semblava un peix mort surant a la superfície de la contaminada aigua de l'estany del seu jardí. La boca oberta de bat a bat. Els ulls sense parpelleig. La pell blanca i blava alhora. Ni un moviment al seu cos. Però no s'adonava que ella mateixa havia contaminat l'aigua i ja no tenia remei. No s'adonava que portava mig curs fent la vida impossible al conserge. No s'adonava que les males cares, els crits, les inexistentes disculpes, les persecucions pels passadissos per exigir, criticar i degradar havien enverinat mortalment l'ambient en què ella mateixa treballava. O el que era pitjor: sí que ho sabia i ho feina expressament, com si la falta de respecte fos una altra de les seves fosques virtuts. En Joan es dirigí cap a la consergeria. Per fi havia aconseguit treure-se-la de sobre ni que fos per un instant. Quan ella reaccionà, però, anà cap a la consergeria, obrí l'armari on es guardaven tots els exàmens, tant els que encara s'havien de fotocopiar com els fotocopiats, i agafà les seves còpies, que ja estaven fetes. No digué ni una paraula. En Joan continuava fent la seva feina i fotocopiava més i més exàmens. No calia veure qui havia entrat. Ja sabia qui era.

En un moment de calma, pensà que seria bona idea comentar l'anècdota a la Laia, i així ho féu. A la tarda, entre classe i classe, anar a buscar-la i li digué el que havia passat per evitar possibles males cares i per advertir d'algun suspens.

—Ah! No passa res Joan. A més, aquesta profe és una impresentable i trobo molt divertit el

que has fet. Per cert, que he estudiat força per a l'examen... Mira tinc una idea.

Brillant. No hi havia cap altre qualificatiu millor. La Laia i en Joan sortint junts de l'institut sota les mirades atentes de professors i alumnes. Seria un espectacle impagable i molt interessant de representar. I així ho feren. Quan s'acabaren les classes, la Laia agafà en Joan i sortiren de bracet de l'institut amb rialles i força bon rotllo. Era evident que l'única professora amb qui es parlava li faria arribar la bona nova i en Joan i la Laia, en passar davant seu, s'asseguraren que la notícia arribaria a bon port.

—Bé, Laia, moltes gràcies per tot. La teva idea ha sigut genial. Ara, fot-li canya a l'examen i estudia fort a veure si treus molt bona nota, d'acord?

—Això està fet. Si em suspèn, m'és igual a hores d'ara, però si fa com si no hagués passat res i em corregeix l'examen com cal, encara que no ho fa quasi mai amb ningú, la deixaré amb un pam de nas.

—Apa! Fins demà, Laia.

—Fins demà.

Mentre es dirigia a l'estació de tren, en Joan no podia deixar de pensar en aquelles idees espontànies que havien posat en pràctica. Ara ja era igual, de totes formes. Ell ja es trobava molt tranquil i pensava que ho hauria d'haver fet feia mesos, allò. No hi havia res com un parell de frases ben dites a temps per evitar un mal ambient de feina, encara que fos per evitar-lo a costa de tallar tota comunicació amb la persona que el provocà. No sabia si hauria solucionat res, però no li importava. La tranquil·litat l'envaïa per dintre com la llum d'un matí d'estiu envaeix els camps cultivats.